

**MILITARISTISCHE
“DEMOKRATIE”
IN
TURKIJE**

INFO-TÜRK

**MILITARISTISCHE
“DEMOKRATIE”
IN
TURKIJE**

INFO-TURK
October 1983

INFO-TURK

Afdeling

Recherche - Vertaling - Dokumentatie

Square Ch. M. Wiser 13/2 - 1040 Brussel

Tel: 230 34 72

D/1983/2198/47

INLEIDING

Turkije kwam onder militaire diktatuur sinds de staatsgreep van 12 september 1980. Vijflegergeneraals, die het land gedurende drie jaar met absolute macht regeerden, beweren dat het proces van terugkeer naar een burgerregime, volledig zal zijn na de parlementsverkiezingen die zullen gehouden worden op 6 november 1983.

Hoewel er parlementsverkiezingen zullen gehouden worden, zullen deze alleen dienen om het militair imago van de diktatuur te veranderen. In feite werden alle traditionele politieke partijen van Turkije door de junta ontbonden. Na het aannemen van de nieuwe grondwet kregen degenen van wie men oordeelde dat ze trouw waren aan de principes van de junta, toelating om nieuwe politieke partijen op te richten. Van de vijftien nieuwe partijen kregen er slechts drie, die gevormd werden door jaknikkers van de junta, toestemming om deel te nemen aan de parlementsverkiezingen van september.

Volgens de grondwet is het de vijfledige "Presidentiële Raad", voorgezeten door Generaal Evren, die voor tenminste vijf jaar, de echte heerser van het land zal zijn, ondanks het bestaan van een "Nationale Vergadering".

In ieder geval zal het oprichten van de "Nationale Vergadering" een keerpunt in de geschiedenis van Turkije zijn. Vanaf 6 november 1983 zal de fascistische militaire diktatuur vervangen worden door een "parlementair fascisme".

Dit pamflet werd uitgegeven met het doel de wereldopinie een document te verschaffen waarin de redenen van de militaire coup, de repressieve praktijken van het militair regime, de gevolgen van de drastische economische maatregelen, die opgelegd werden door het IMF, de relatie van Turkije met het buitenland gedurende die drie jaar en de nieuwe structuur van de turkse staat, opgenoemd worden.

In feite werd alle gedetailleerde informatie over deze drie jaar van militaire diktatuur evenals over de vier jaar die de coup voorafgingen, reeds verstrekt in de maandbulletins van Info-Türk, die vanaf 1976 verschenen in het frans, het engels en het nederlands. Voor verdere informatie verwijzen wij onze lezers naar andere brochures die door Info-Türk uitgegeven werden.

MILITARISTISCHE "DEMOKRATIE"

Na 3 jaar het repressief militair regime doorstaan te hebben, berust Turkije, bij de 3de verjaardag van de militaire coup van 12 september 1980, in de zogeheten verkiezingen die in november gehouden zullen worden, terwijl slechts 3 partijen die gevormd werden met de steun van het leger, toegelaten zijn om deel te nemen aan de strijd.

6 november 1983 zal de datum van de overgang van een open militaire diktatuur naar een zogenaamd "parlementair regime", geleid door de militairen, zijn.

Uiterlijk lijkt het leven in Turkije vandaag normaler dan 3 jaar geleden op de vooravond van de coup die 5 legergeneraals aan de macht bracht. Er staan geen slogans op de muren, er zijn geen politieke moordenaars op straat en in de fabrieken wordt niet gestaakt.

Het politiek geweld in de straten werd vervangen door staatsterreur; de slogans op de muren door portretten en standbeelden van Generaal Evren; de sociale onrust in de fabrieken door repressie die het volk tot armoede veroordeelde.

Staatsgreep van 12 september

Deze zwarte periode begon op 12 september 1980 met de militaire coup geleid door generaal Kenan Evren, chef van de generale staf van de Turkse Strijdkrachten. Toen hij op het televisiescherm verscheen als de "nieuwe sterke man" van Turkije werd hij omringd door vier andere leden van de junta : generaal Nurettin Ersin van de Landmacht, generaal Tahsin Sahinkaya van de Luchtmacht, admiraal Nejat Tümer, commandant van de Zeemacht, en generaal Sedat Celasun, commandant van de Rijkswacht.

Generaal Evren, die reeds in januari 1980 zinspeelde op een mogelijke militaire inmenging, zei dat hij besloten had te handelen omdat de "demokratie zichzelf niet meer in de hand had".

De allereerste communiqués van de militaire junta maakten echter duidelijk dat de voornaamste reden achter de coup niet de onstabieleit van het land was maar de onstabieleit van het Midden-Oosten. In zijn persoonlijke boodschap op de dag van de coup betuigde Evren zijn trouw aan de NAVO. Dit werd later bevestigd in alle teksten die door het militair regime uitgegeven werden.

De *Times* van 13 september 1980 zei: "*De boodschap en het tijdstip werden goed onthaald door de bondgenoten die steeds meer verontrust werden door de chaotische politieke toestand in dit essentieel gebied in de zuidoost-flank van de NAVO.*"

De *International Herald Tribune* voegt er zelfs aan toe: "*Militaire coups dragen zelden bij tot de internationale stabiliteit, maar Turkije kan bewijzen de uitzondering op de regel te zijn*".

Dezelfde krant schreef ook: "*Eén van de topfiguren, generaal Haydar Saltık, die tot sekretaris-generaal van de nieuwe regerende veiligheidsraad benoemd werd, woonde talrijke seminaries van het NAVO-bestuur bij en werd door een NAVO-bron beschreven*"

als een familiale figuur. Functionarissen van de NAVO zeiden ook dat de manoeuvres in turks Tracië waaraan 3000 soldaten uit zes NAVO-landen deelnemen, zullen doorgaan zoals gepland. De manoeuvres met codenaam "Anvil Express 80" zijn voorzien voor eind september en zijn bedoeld om de NAVO-reakties te testen bij een mogelijke aanval op West-Turkije door troepen van het Warschau-pakt, gestationeerd in Bulgarije. (IHT 13 september 1980)

Kan men het als een toeval aanzien dat de manoeuvres en de coup uitgevoerd werden op dezelfde dag, als men de details kent? Enkele andere opmerkelijke feiten zijn dat vooraanstaande ambtenaren in Washington vooraf op de hoogte waren van de coup, en dat westerse persagentschappen langs deze bron het nieuws van de coup vernamen.

Het is dus een onloochenbaar feit dat de militaire staatsgreep van 12 september een verdere stap is in de militaire escalatie in het bijzonder in Turkije en in het algemeen in het Midden-Oosten.

Deze militaire escalatie was reeds begonnen met het sluiten van de verdedigingssamenwerkingsakkoorden tussen Turkije en de Verenigde Staten begin '80.

Het was ook geen toeval dat generaal Evren met zijn eerste ultimatum op de planken kwam juist na het verschijnen van het nieuws over de plannen van de Verenigde Staten om een pro-amerikaanse alliantie op te richten in het Midden-Oosten, met medewerking van Turkije, Egypte, Israël en Saoedi-Arabië. De ontwikkelingen in Iran en Afghanistan werden als voorwendsel gebruikt om het oude CENTO-pakt (Centrale Verdragsorganisatie waaraan Turkije, de Verenigde Staten, Irak, Iran en Pakistan deelnamen) te doen herleven, onder een andere naam en met andere partners. Het enige lid van CENTO dat ook tot het nieuwe pakt toetrad, was Turkije.

De eerste stap naar een nieuwe regionale structuur onder de hegemonie van de VS, was het tekenen van

het turks-amerikaans Verdedigingssamenwerkingsakkoord, dat de basisprincipes bepaalt van de bilaterale defensierelaties en die de constante werking van de voornaamste VS-bases in Turkije verzekert. (Turkije heeft in 1975 eenzijdig een vorig verdedigingsakkoord opgeheven als vergelding voor het VS-embargo; alle militaire VS-bases, uitgezonderd een strategische luchtmachtbasis in Incirlik, werden gesloten.)

In oktober 1978 heropende ex-premier Ecevit vier belangrijke bases nadat het VS-congres het wapenembargo tegen Turkije opgeheven had. De permanente status die alle VS- en NAVO-bases in het land kregen, lokte hevige tegenstand uit van democratische zijde, inclusief van de linkervleugel van de Republikeinse Volkspartij van Ecevit.

Na het herstel van de macht van Demirel en juist na het ultimatum van het leger haastten de vertegenwoordigers van de VS-regering zich naar Turkije, en een paar dagen later, op 9 januari 1980, sloot de turkse regering het verdedigingsakkoord.

Na het sluiten van het militair bilateraal akkoord beschuldigde oppositie-leider Ecevit de regering Demirel ervan van Turkije een "*bliksemafleider van de NAVO*" te maken. In feite moest dit nieuwe akkoord het de VS mogelijk maken de volgende militaire bases en installaties in Turkije te exploiteren:

1. Opvallende bases zoals lucht- en zeebases, bases voor het lanceren van projektielen enz...
2. Elektronische inlichtingenbases
3. Communicatie-installaties
4. Training- en bevoorradingsinstallaties.

Al deze bases en installaties werden nog belangrijker ten gevolge van de toenemende spanning in het Midden-Oosten en vooral toen de oorlog tussen Iran en Irak begonnen was. Dankzij de militaire interventie van de junta van Evren hebben de VS ten minste een paar jaar de garantie dat deze bases en installaties zullen blijven funktioneren. Zodanig hebben de turkse

strijdkrachten het op zich genomen de waakhond van de Verenigde Staten te zijn in dit gebied. (Voor gedetailleerde informatie: Info-Türk, *US Interests in Turkey*, maart 1982.)

Een weloverwogen valstrik: OYAK

Naast het feit dat het turks leger met zijn 566.000 manschappen, waarvan 271.000 dienstplichtigen, één van de machtigste legers van de NAVO is, was er een ander motief voor de interventie: het feit dat het leger deel uitmaakt van het militair-industrieel complex van het land.

Sinds de instorting van het Ottomaans rijk waren de turkse strijdkrachten steeds één van de stuwende krachten van de turkse maatschappij. In de 19de eeuw waren de beste partizanen van de progressieve beweging de "Jonge Turken", jonge legerofficieren.

De bourgeois-revolutie van 1908 (Mesrutiyet), de Nationale Bevrijdingsoorlog (1919-1922), het uitroepen van de Republiek (1923), alles werd geleid door legerofficieren.

Alhoewel de zwaarste last van de Nationale Bevrijdingsoorlog op de schouders van de arbeiders terecht kwam, namen de militairen, met het doel alle mogelijkheden voor de ontwikkeling van de lokale bourgeoisie in te willigen, alle mogelijke maatregelen om de arbeidersklasse te beletten bewust te worden, politieke partijen te organiseren en hun vertegenwoordiging in het parlement na te streven.

Door een chauvinistische ideologie te volgen, die overeenstemde met de ambities van de bourgeoisie, zetten de militairen ook de Koerden van Turkije onder nationale repressie.

Het dualisme van het bourgeois-progressisme

kwam voortdurend tot uiting in de loop van de republikeinse periode van Turkije. Terwijl men de anti-imperialistische koers bleef volgen om de soevereiniteit van de staat te beschermen, was de grootste zorg van de legerbevelhebbers de versterking van de lokale bourgeoisie, ten koste van de arbeidersmassa.

Na de tweede wereldoorlog vond de grote bourgeoisie een nieuwe bondgenoot: de Verenigde Staten, die van plan waren Turkije en Griekenland in hun militair kamp op te nemen. Op 22 mei 1947 kwam de wet voor hulp aan Turkije en Griekenland in voege en op 12 juli 1947 de overeenkomst voor hulp aan Turkije. Later veranderden de wet voor buitenlandse hulp van 1948 en de wet voor wederzijdse verdedigingsbijstand de turkse strijdkrachten in een huurleger dat de belangen van de Verenigde Staten in het gebied moest verdedigen. De volgende stap was de toetreding van Turkije tot de NAVO in 1952.

Ondanks de afhankelijkheid van de VS bleven sommige turkse troepenafdelingen om twee redenen gekant tegen de dominerende van de Verenigde Staten en tegen de regering van de collaborerende bourgeoisie. Ten eerste stamde het merendeel van de legerofficieren uit arme boerenfamilies en stonden ze dichtbij het volk. Deze positie werd ook versterkt door de ontrouw van de bourgeoisie die zich niet bekommerde om het welzijn van zijn bondgenoot en die de legerofficieren zelfs armer maakte dan ooit voorheen.

Ten tweede beschouwden de meeste legerofficieren zichzelf als de enige waarborg voor de nationale onafhankelijkheid en waren ze ontevreden met de toenemende controle van de Verenigde Staten en hun invloed op de strijdkrachten.

In deze omstandigheden pleegden de turkse strijdkrachten de staatsgreep van 27 mei 1960, aangemoedigd door het verzet van het volk tegen het autoritair regime van de Demokratische Partij, en stelden zij

een nieuwe grondwet op, die de mensenrechten en de fundamentele vrijheden waarborgde.

Alhoewel de VS heel goed op de hoogte waren van de voorbereidingen voor de coup, kwamen zij niet tussenbeide om hem te voorkomen. Omdat, indien de strijdkrachten niet ingegrepen hadden, de ontevredenheid van het volk tot een echte opstand had kunnen leiden. Maar onmiddellijk na de machtswisseling drongen de VS-adviseurs het Nationaal Eenheidscomité (de junta) het projekt van OYAK op.

Toen leek dit projekt heel onschuldig en het was onmogelijk de valstrik te doorzien. Volgens de wet die op 1 maart 1961 door de junta aangenomen werd, had het "Onderling Hulpfonds voor de Strijdkrachten" (OYAK) sociale activiteiten tot doel, zoals het leveren van goedkope verbruiksgoederen, het verlenen van kredieten aan lage intresten en het bouwen van goedkope woningen voor officieren en onderofficieren, die materieel verlies geleden hadden gedurende de tienjarige regering van de Demokratische Partij.

Door deze wet waren alle officieren en sergeanten verplicht zich aan te sluiten bij OYAK en 5 percent van hun salaris af te staan. In totaal bedragen deze bijdragen 20 miljoen dollar per jaar. Het fonds werd bestuurd door een administratieve raad, bestaande uit generaals. Bemerkend dat de verplichte bijdragen van de legerofficieren tot de accumulatie van een enorm kapitaal leidde, besloten de generaals het fonds te gebruiken om winstgevende investeringen te doen in industrie en handel.

Het feit dat de legerofficieren kapitalisten in uniform geworden waren schiep een economische en sociale kloof tussen hen en de arbeidersbevolking. De toenemende tegenstelling had zijn invloed op de houding van de officieren tijdens de arbeidersstakingen van 15 en 16 juni 1970, en tijdens de periode van militaire repressie van 1971 tot 1973.

Achter het politiek geweld staat het leger

Het officieel ekskuus voor de staatsgreep van 12 september 1980 was een einde te maken aan het politiek geweld dat tussen 1975 en de coup 5.355 levens eiste. Aangezien er tijdens de 11 maanden Demirel-regering 500 doden door politiek geweld per maand vielen, zou men dit argument als juist kunnen aanvaarden. Maar achter dat geweld zit niemand anders dan het leger zelf.

De geheime activiteiten van een illegaal departement binnen het leger in Turkije bleef steeds in het middelpunt van de belangstelling sinds 1973. Het betrof het departement voor contra-guerilla in het hoofdkwartier van de generale staf van de turkse strijdkrachten. De officiële naam hiervan was het "Speciale Oorlogsdepartement". De militaire hulpmissie van de Verenigde Staten en dit Speciaal Oorlogsdepartement bevinden zich in hetzelfde gebouw in Ankara. De training van officieren van het departement wordt geleid door de inlichtingendienst van de Verenigde Staten. Het schijnbare doel van dit departement is het oprichten van een weerstandsmacht die moet handelen in geval van opstand of bij buitenlandse agressie. Maar de toepassing en de richtlijnen van de training tonen duidelijk dat de organisatie ook kan optreden bij binnenlandse bewustwording.

In het departement wordt "opstand" gedefinieerd als "politieke en sociale oppositie tegen de bestaande orde van het land". Tussen 1971 en 1973 organiseerde het departement mensenjachten, iedereen die de bestaande sociale orde en de militaire interventie afkeurde werd gefolterd en gearresteerd.

Het departement heeft een "Bijzonder Bureau" in Cyprus, dat onderdak geeft aan de extreem-rechtse politieke moordenaars nadat deze progressieve mensen vermoord hebben.

De contra-guerilla onderhield steeds nauwe banden met de neo-fascistische partij van ex-kolonel Türkes, en gaf de partij alle faciliteiten wat betreft bewapening en medeplichtigheid

Men moet ook rekening houden met het feit dat de Strijdkrachten de mogelijkheid hadden de moeilijkste gebieden van Turkije te controleren, aangezien de krijgswet uitgeroepen werd in 20 provincies. Toch is de politieke terreur in plaats van gedaald, aanzienlijk toegenomen.

Nadat ze hun doel bereikt hadden, namelijk het leger een ekskuus voor de coup te verschaffen, hebben de contra-guerilla en hun medewerkers, de "grijze wolven" hun activiteiten natuurlijk voor bepaalde tijd stopgezet.

Daarom was het een paar dagen na de coup overal in Turkije rustig.

Programma van het monopolie-kapitalisme

Onmiddellijk na de staatsgreep van 12 september 1980 wezen alle communiqués van de junta erop dat, in tegenstelling tot de staatsgrepen van 1960 en 1971, het nieuw regime prioriteit zou geven aan de economische en de sociale maatregelen, die reeds bepaald werden door het Internationaal Monetair Fonds.

Vóór de coup bereikte het jaarlijks deficiet van de handelsbalans bijna drie miljard dollar. Daarbij kwam nog meer dan 20 miljard dollar buitenlandse schuld. Een zeer hoog inflatiepercentage, dat in 1980, 140 percent bedroeg, had natuurlijk heel vlug een stagnatie van de economie tot gevolg. *Newsweek* signaleerde dat van de 60 landen die uitgekozen werden door de beheerders van multinationals, Turkije de derde plaats inneemt van de riskante gevallen. Tevens verklaarden beheerders van grote maatschappijen, banken en holdings herhaaldelijk dat het grootste probleem van Turkije het realiseren van een politieke stabiliteit was.

Tijdens een reeks onderhandelingen met vorige regeringen hadden het Internationaal Monetair Fonds en de Wereldbank Turkije draconische maatregelen opgelegd:

- De inflatie stoppen door de koopkracht van de arbeiders te doen dalen;
- De intrestpercentages verhogen om het sparen aan te moedigen;
- Het ontwikkelen van de export door goedkope kredieten en door andere aanmoedigingsmaatregelen;
- De orde in het land verzekeren om buitenlandse investeringen en kredieten aan te trekken.

De voorgestelde maatregelen waren de voorwaarden voor de toekenning van nieuwe internationale kredieten aan Turkije.

In feite werden deze maatregelen reeds uitgevaardigd op 24 januari 1980 door de regering Demirel - 9 maand voor de coup - maar ze konden niet toegepast worden zoals het IMF het wenste wegens de sociale en de politieke oppositie.

De dag na de coup publiceerde de *Financial Times* van 13 september 1980 de volgende commentaar van zijn correspondent in Washington: "*De onderhandelingen met het IMF en met de Wereldbank werden gevoerd door een klein aantal adviseurs van M. Demirel, en vooral door M. Turgut Ozal, vice-secrataris van het Cabinet van de premier. Het lot van M. Ozal zal symptomatisch zijn voor de toekomst van de relaties van Turkije met het IMF en de Wereldbank.*"

M. Turgut Ozal ging een sleutelpositie bekleden als vice-premier in de nieuwe militaire regering, en enkele weken later, op 5 oktober 1980, ging hij naar Washington om het IMF en de Wereldbank gerust te stellen.

Deze staken hun tevredenheid over de economische politiek van de junta niet onder stoelen of banken, en enkele weken later openden ze de kranen voor de kredieten.

De herwonnen geloofwaardigheid van Turkije bij de internationale monetaire instellingen ging ten koste van een repressie zonder voorgaande, en van de verarming van alle klassen en lagen van de turkse maatschappij, behalve dan een handvol monopolie-kapitalisten.

Een despotisch presidentieel systeem

De drie jaren fascistische militaire diktatuur werden gekenmerkt door staatsterreur en door een reeks wetten die door de junta uitgevaardigd werden om deze staatsterreur en de repressie te institutionaliseren.

Ten eerste werd op 7 november 1982 de nieuwe grondwet van de Republiek Turkije per referendum aangenomen. Met een kiespubliek dat geïntimideerd werd, en alle kritiek verboden, was het resultaat nauwelijks een verrassing. Niettegenstaande weigerde 9 percent van het kiespubliek van 20.7 miljoen personen, te stemmen, en stemde 8 percent tegen. In tegenstelling met de officiële propaganda, die zegt dat 91,7 percent van alle burgers boven de 21 jaar voor de nieuwe grondwet stemden, werd de tekst die Generaal Evren automatisch voor 7 jaar president van de republiek maakt, goedgekeurd met 83 percent.

Vooraf in de Koerdische gebieden, die een nooit voorheen meegemaakte repressie te verduren kregen, daalde het aantal "ja" stemmen tot 64 percent.

Vóór het referendum was tegenpropaganda officieel verboden, degenen die met dit verbod geen rekening hielden belandden in de gevangenis. Terwijl de vorige verkiezingen plaatshadden onder de waakzame blik van vertegenwoordigers van de politieke partijen, werden ditmaal staatsbedienden, aangesteld door de junta, belast met het controleren en de telling van de stemmen. In vele stemurnen zaten er alleen "witte" biljetten. Boven sommige urnen plaatsten supporters

van de junta spiegels die het mogelijk maakten de kleur van het biljet dat door de kiezer ingestoken werd, te zien. Daarbij waren de blauwe biljetten, tegen de grondwet, duidelijk donkerder in de envelop en het papier was dikker, zodat de ambtenaren dit konden onderscheiden.

Tijdens zijn *one man show* vóór de stemming beschreef Evren de mogelijke tegenstanders van de grondwet als terroristen. Hij voegde eraan toe dat, indien de grondwet verworpen werd, dit betekende dat het volk de democratie weigerde, en dat hij dit zou beschouwen als een uiting van hun wens, dat het militair bewind verder gezet werd.

Het grondwetsvoorstel, goedgekeurd onder de dreiging van bajonetten, bevat anti-demokratische artikels, fascistische instellingen, beperkingen van de fundamentele vrijheden en schendingen van de mensenrechten.

Eén van de meest treffende beperkingen die door de junta opgelegd werden, was het verbod om opnieuw aan politiek te doen voor de leiders van de ontbonden politieke partijen. De details van de anti-demokratische voorzieningen van de grondwet werden uitgelegd in de Bulletins van Info-Türk van juli-oktober 1982.

Na de rok en hoge hoed van "President van de Republiek" aangetrokken te hebben, startte Generaal Evren, met de bewering dat hij de absolute steun van de natie had, een campagne van het invoeren van nieuwe wetten om de Staat te hervormen, en begon hij met het rekruteren van politici van het nieuwe type, om politieke partijen te stichten voor het toekomstig geleid "parlementair regime".

In feite adopteerde de Nationale Veiligheidsraad sinds de coup 581 wetten; 388 daarvan werden vooraf besproken door de Raadgevende Vergadering, die gevormd werd als marionet van de militairen.

Vóór de parlamentsverkiezingen werden alle fun-

damentele wetten betreffende de nieuwe structuur van de staat reeds uitgevaardigd door de junta.

Zoals duidelijk naar vóór komt in de tabel zijn alle staatsorganen verbonden met de President van de Republiek. Deze nieuwe structuur werd reeds bepaald door de grondwet die verleden jaar goedgekeurd werd. De nieuwe wetten detailleren de oprichting en funktio-nering van iedere instelling. In aanmerking genomen dat voor het aannemen van een voorstel voor een grondwetswijziging een 2/3 meerderheid van het totaal aantal leden van de Nationale Vergadering nodig is en dat de eerste Nationale Vergadering zal bestaan uit afgevaardigden die het vertrouwen van de junta genieten, zal het onmogelijk zijn de grondwet aan te passen. De nieuwe staatsstructuur, gebaseerd op een despotisch presidentieel systeem, zal dus zeker blijven bestaan tot de nieuwe parlementsverkiezingen die zouden moeten plaatshebben in 1988.

1. President van de Republiek: Terwijl de President van de Republiek een staatssymbool was vóór de militaire coup, heeft deze nu uitgebreide macht voor de *“toepassing van de grondwet en het harmonieus funktioneren van de staatsorganen te verzekeren”*: vooral om wetten uit te vaardigen, om wetten terug te zenden naar de Vergadering om ze te herzien, om indien hij dit nodig acht, de wetgeving betreffende een grondwetswijziging aan een referendum te onderwerpen, om een beroep te doen op het Grondwetgevend Hof voor het annuleren van wetten, om nieuwe verkiezingen voor de Nationale Vergadering te vragen, om ministers te ontslaan en de ministerraad voor te zitten. Hij moet geen rekenschap meer afleggen voor de Nationale Vergadering.

Bij het uitvoeren van zijn functies beschikt de President van de Republiek over verscheidene organen die vóór de coup niet bestonden.

2. Presidentiële Raad: Volgens een voorlopig artikel van de grondwet verwerven de 4 leden van de huidige militaire junta de titel van lid van de Presidentiële Raad. Voor een periode van 6 jaar zal deze Raad wetten die aangenomen werden door de Nationale Vergadering en voorgelegd werden aan de President van de Republiek, onderzoeken, zij zullen hun oordeel geven over zaken betreffende het houden van nieuwe algemene verkiezingen, het uitoefenen van macht in noodtoestand en de maatregelen die moeten genomen worden in noodtoestand, ze zullen tevens aangelegenheden onderzoeken die verband hebben met interne en externe veiligheid.

3. Het Algemeen Sekretariaat van de President van de Republiek: De vroegere bevelhebber van de NAVO-strijdkrachten van Zuidoost-Europa, de gepensioneerde generaal Sedat Güneralp werd reeds tot sekretaris-generaal benoemd. In zijn bureau zullen er adviseurs zitten voor staatsaangelegenheden en voor de inlichtingsdienst betreffende staatsveiligheid. Dit betekent dat de President van de Republiek zijn eigen Inlichtingsdienst zal hebben, onafhankelijk van de Nationale Inlichtingen Organisatie (MIT) en de Inlichtingsdienst van het leger.

4. De Gewapende Strijdkrachten: De President van de Republiek zal het bureau van de opperbevelhebber van de Turkse Gewapende Strijdkrachten vertegenwoordigen, met de bevoegdheid de oorlog te verklaren en te besluiten de Turkse Strijdkrachten te gebruiken. Volgens een nieuw wetsvoorstel van de NVR zal er een Hoge Oorlogsraad opgericht worden, onder de absolute bevoegdheid van de President van de Republiek. Deze raad zal belast zijn met het evalueren van de situatie in geval van oorlog of mobilisatie, met het nemen van alle nodige maatregelen en het gebruiken van alle manschappen, burgers en soldaten, naargelang de behoeften van de situatie. Ondanks het feit

dat Generaal Evren ontslag nam uit de functie van Chef van de Generale Staf, blijft hij de werkelijke chef van de Gewapende Strijdkrachten.

5. De Rechterlijke Macht: Hoewel de grondwet verklaart dat de rechters onafhankelijk zullen zijn bij de uitvoering van hun plichten, zullen de belangrijkste posten in het gerechtelijk apparaat afhankelijk zijn van de President van de Republiek. Volgens dezelfde grondwet zullen de leden van het Grondwetgevend Hof, de Raad van State, het Hoge Militair Bestuurshof, het militair Hogerhof van Beroep en de Hoge Raad van Rechters en Aanklagers, benoemd worden door de President van de Republiek en zullen dezen handelen volgens de richtlijnen van deze laatste.

6. Wetenschappelijk en Cultureel Leven: Met het doel het wetenschappelijk en cultureel leven van het land te hervormen binnen het ideologisch kader dat opgelegd werd door de militaire junta, kreeg de President van de Republiek uitgebreide bevoegdheden. Eerst en vooral werden alle universiteiten en hoge onderwijsinstellingen onder de bevoegdheid geplaatst van YOK, de Hogere Onderwijsraad, waarvan de leden benoemd werden door de President van de Republiek. Deze laatste benoemd trouwens ook de rectors van alle turkse universiteiten. De rectors die reeds door Evren benoemd werden, gaven hem als dankbetuiging op 14 januari 1983 de titel "Doctor Honoris Causa" en een ere-professoraat voor zijn "buitengewoon succes in het herstellen van de vrede en de orde in het land en zijn respect voor de wetten daarbij." Een gelijkaardige eretitel werd verleend aan de militaire chef van Pakistan, Generaal Ziya Ul-Hacq, tijdens zijn bezoek aan Turkije in augustus.

De grondwet voorziet tevens in de oprichting van het "Atatürk Hoge Instituut voor Cultuur, Taal en Geschiedenis", onder het toezicht van de President van de Republiek, om wetenschappelijk onderzoek te

verrichten en informatie over de ideeën, principes en hervormingen van Atatürk alsook de Turkse kultuur, geschiedenis en taal te verspreiden.

7. De Uitvoerende Macht: Hoewel de grondwet voorziet in de samenstelling van een Ministerraad uit de leden van de Nationale Vergadering, of uit personen verkiesbaar als afgevaardigden, zal dit orgaan slechts een marionet zijn om de algemene politiek, bepaald door de militairen, uit te voeren.

Volgens de grondwet zal er een *Nationale Veiligheidsraad* gevormd worden onder voorzitterschap van de President van de Republiek. De Raad zal bestaan uit de bevelhebbers van het Leger, de Zeemacht en de Luchtmacht, de chef van de Generale Staf en de Algemene Bevelhebber van de Rijkswacht, de premier en de ministers van Landsverdediging en van Binnen- en Buitenlandse Zaken. Het is deze Raad die de Ministerraad zijn ideeën over de besluiten zal voorleggen en de nodige coördinatie zal verzekeren in verband met formulering, opstelling en toepassing van de nationale staatsveiligheidspolitiek. De Ministerraad zal de beslissingen van de NVR met voorrang behandelen. De agenda van de NVR zal opgesteld worden door de President van de Republiek.

Ook zal de Toeziende Raad van State, waarvan de voorzitter en de leden zullen benoemd worden door de President van de Republiek, en die verbonden zal zijn aan het Bureau van de President van de Republiek, de absolute macht van het toezicht houden op de funktionering van de administratie, hebben. Alle publieke organen en organisaties, alle ondernemingen waarin deze meer dan de helft van het kapitaal bezitten, publieke beroepsorganisaties, werkgeversverenigingen en arbeidsbonden op alle niveau, alle publieke steunverenigingen en stichtingen zullen onderworpen zijn aan de onderzoeken en de inspekties van dit toezien orgaan. De Ministerraad zal zodoende geen be-

voegdheid hebben over het staatsapparaat dat onder direkt toezicht van de President van de Republiek geplaatst werd.

Daarbij heeft de President van de Republiek de bevoegdheid de Ministerraad voor te zitten en om het even welke minister te ontslagen.

...En de vergadering en de politieke partijen

Gezien de President van de Republiek alle uitvoerende en rechterlijke macht heeft, en alle fundamentele wetten reeds aangenomen werden, zal de toekomstige Nationale Vergadering alleen maar een beeld zijn, dat tot doel heeft de wereldopinie ervan te overtuigen dat Turkije teruggekeerd is naar de parlementaire democratie. Zelfs binnen het enge kader van zijn eigen wetgevende taken zal de Nationale Vergadering steeds bedreigd zijn door het veto van de President van de Republiek. Deze laatste heeft trouwens de macht om nieuwe verkiezingen uit te roepen voor de Grote Nationale Vergadering.

Maar het belangrijkste voor het ogenblik is dat de eerste Nationale Vergadering zal bestaan uit de afgevaardigden van 3 politieke partijen die van de junta toelating kregen om deel te nemen aan de verkiezingen: de Nationalistische Democratische Partij (MDP) met aan het hoofd de gepensioneerde legergeneraal Turgut Sunalp, de Partij van het Vaderland (Ana-P) met aan het hoofd de vroegere vice-premier van de militaire regering, Turgut Ozal, en de Volkspartij (HP) met aan het hoofd de vroegere ondersecretaris van dezelfde regering, Necdet Calp.

12 andere politieke partijen, die gevormd werden na de adoptie van de nieuwe wet op de politieke partijen mogen niet meedoen aan de verkiezingsstrijd, wegens bezwaren van de junta. Eén hiervan, de Partij van Groot-Turkije (BTP), gesticht door volgelingen

van de ontbonden Justitiepartij van Demirel, werd officieel ontbonden door een dekreet van de junta. De andere werden het slachtoffer van een voorheen niet toegepaste maatregel van de junta. Volgens de kieswet moet een politieke partij, om te mogen deelnemen aan de verkiezingen, minstens 30 stichters hebben die geen veto krijgen van de NVR. Tot de uiterste datum, 25 augustus 1983, sprak de junta haar veto uit voor 453 van de 750 partijstichters, dit zonder konkrete verantwoording. Zo kregen o.a. 2 machtige politieke partijen, de Sociaal-Demokratische Partij (Sodep) en de Partij van het Ware Pad (DYP), die een aanmerkelijke steun genoten van de massa, geen kans om deel te nemen aan de verkiezingen.

De militairen lieten het hier niet bij, en stelden onlangs een nieuwe wet op die voorziet dat de enige drie partijen die aan de verkiezingen deelnemen, toelating krijgen om deel te nemen aan de toekomstige lokale verkiezingen. Zodoende zullen 12 andere partijen de eerste 5 jaar geen zetel hebben in de Nationale Vergadering, noch in de gemeenteraden.

Men dient aan te stippen dat het vormen van een politieke partij, op basis van de arbeiderklasse of van de Koerdische bevolking van Turkije, reeds verboden werd door de provisies van de grondwet. Zelfs als andere partijen zouden mogen deelnemen aan de verkiezingen zou dit nog een anti-demokratische verkiezing zijn. Naast een partij van de arbeidersklasse of een Koerdische partij verdroeg de militaire junta zelfs de competitie van andere partijen van rechts niet.

Staatsterreur

De militarisering van de staat, onder het mom van "parlementaire regime" werd nog niet geconfronteerd met een georganiseerde oppositie, omdat vanaf de eerste dag van de militaire machtsovername, alle

demokratische en politieke organisaties en vakbonden een nooit eerder meegemaakte repressie ondergingen. De militaire junta die aan de macht kwam onder het voorwendsel een einde te maken aan het politiek terrorisme heeft dit vervangen door staatsterreur.

Alle politieke partijen werden eerst geschorst, later werden ze door de junta ontbonden. Honderden politieke leiders en parlementsleden, inclusief de vroegere premiers Süleyman Demirel en Bülent Ecevit, werden vervolgd en in de gevangenis gestopt. Demirel en 15 andere vroegere politieke leiders zitten nog steeds onder arrest in een radarbasis op de Dardanellen.

Een door de militairen gesteunde regering onder het voorzitterschap van een gepensioneerde admiraal, Bülent Ulusu, volgde 3 jaar lang gehoorzaam de politiek uitgestippeld door de junta.

De meeste burgerlijke goeverneurs en burgemeesters werden vervangen door hoge officieren, en topbureaucraten door personen die het vertrouwen van Generaal Evren genoten. Zowat 18.000 staatsbeambten, 2.000 rechters en aanklagers, 1.300 politiemannen, 700 universiteitsprofessoren en 5.000 leraars werden door de militairen ontslagen of onder druk gezet om zelf hun ontslag aan te bieden.

Sinds het uitroepen van de krijgswet eind 1978 tot 30 juni 1983, behandelden de aanklagers 62.639 zaken die naar de krijgswethoven gestuurd werden, die hoven veroordeelden reeds 33.891 personen voor hun politieke opinies of activiteiten. Momenteel zitten er nog 21.046 personen in de militaire gevangnissen. 7.183 daarvan zijn veroordeeld, 13.432 zitten in voorlopige hechtenis en 431 werden onder verzekerde bewaring geplaatst. 18.754 personen zaten hun gevangenisstraf reeds uit.

Tijdens de mensenjachten werden meer dan 866 personen op straat doodgeschoten door de veiligheidsdiensten. Volgens een communiqué van de Internationale Liga voor de Mensenrechten, uitgegeven op 19

februari 1982, werden alleen al in de eerste 17 maanden na de coup, 170.958 personen in hechtenis genomen. Onder hen waren 203 parlementsleden, 79 journalisten en schrijvers, 93 rechters en aanklagers, 35 distrikt-gouverneurs, 300 burgemeesters, 2.000 vakbondsleiders, 6.191 leraars en 6.758 staatsbedienden. Meer dan 100.000 van hen werden na 3 maand opsluiting zonder gerechtelijk bevel, vrijgelaten.

Nog 5.854 personen werden door de militairen gezocht wegens hun opinies of politieke activiteiten.

De militaire junta startte een verklikingscampagne tegen de gezochte personen en in 3 jaar kreeg de NVR ongeveer 150.000 brieven van mensen die personen aanklaagden.

Begin 1983 maakten de militairen bekend dat 400.000 burgers het recht ontnomen werd te reizen, wegens de rechtsprocedures die tegen hen ingespannen werden.

Er werd trouwens een Centrum voor Verzameling van Gegevens opgericht bij het Ministerie van Binnenlandse Zaken, en alle turkse burgers worden geregistreerd met alle gegevens over hun privé- en beroepsleven, evenals over hun politieke opinies. Het ministerie verklaarde in 1982 dat 36.771 politieke activisten dankzij dit computersysteem gepakt konden worden. Er werden tevens computers geïnstalleerd aan de grensposten, om de reizen van dissidenten efficiënter te kunnen nagaan.

In april 1983 besloot de Ministerraad om vanaf 1984 de nationale identiteitskaarten te vervangen door nationale veiligheidskaarten. Vingerafdrukken, evenals de informatie over identiteit en een foto van de houder zullen op de nieuwe kaarten staan.

Hoewel de maximale capaciteit van de burgerlijke gevangenis 55.000 is, maakte het Ministerie van Justitie op 20 juni 1983 bekend dat er 78.886 personen in opgesloten zitten. Om de overbevolking van de gevangenis te plaatsen werden er 67 nieuwe gevan-

genissen gebouwd. Er werden 5 speciale gevangnissen gebouwd voor degenen die door de militairen schuldig bevonden werden aan "politieke gewelddaden".

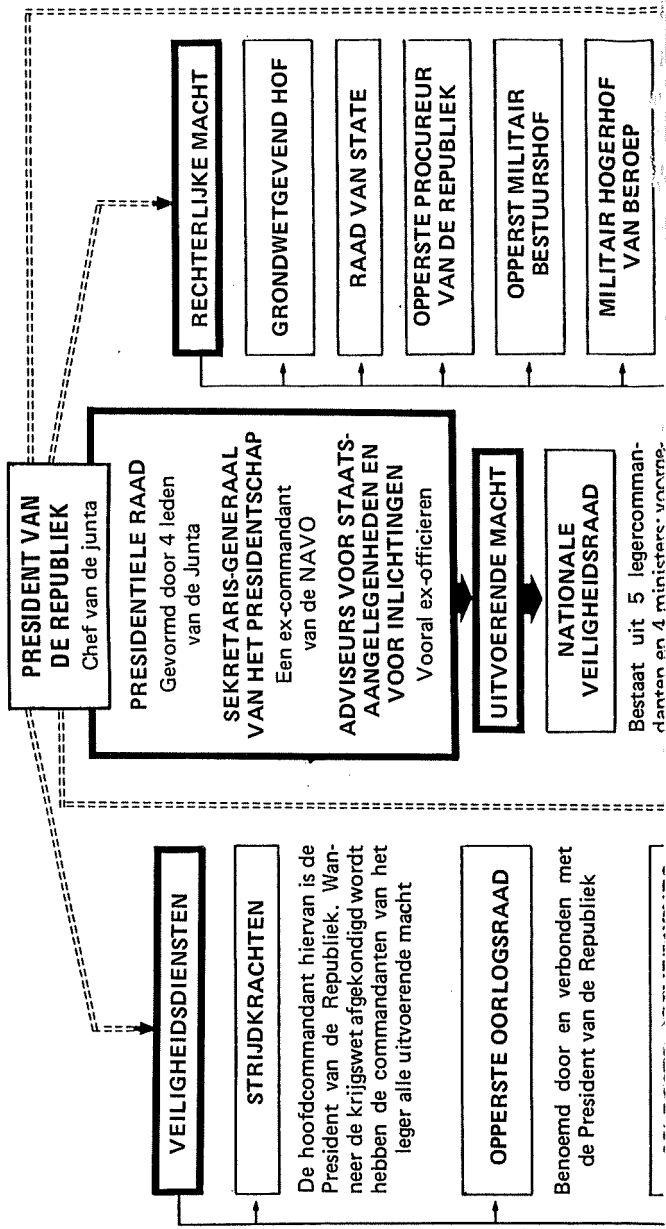
Door de wetgeving op het krijgswetregime 10 maal te wijzigen, kregen de commandanten van de krijgswet de bevoegdheid om opdracht te geven te schieten op elke verdachte in de straat, het in beslag nemen en verbieden van publikaties, platen, cassetten, films, het doorzoeken van individu's en hun woonplaats zonder gerechtelijk bevel.

Na de staatsgreep kwamen tevens alle politiemachten onder de bevoegdheid van de commandanten van de krijgswet. De militaire junta besteedde een bedrag van 99 miljard TL aan de reorganisatie van de politie. Men besloot het aantal politiemannen van 50.000 op 121.000 te brengen, en een "rapid deployment force" op te richten in iedere belangrijke stad van Turkije. Met de hulp van West-Duitsland en de VS wordt het politie-apparaat uitgerust met moderne wapens, pantservoertuigen en helikopters.

Volgens een wet die op 4 juni 1983 door de NVR aangenomen werd, zullen personen, wiens activiteiten als gevaarlijk voor de publieke orde beschouwd worden, gedwongen worden tot een vorm van exiel, door beperkt te worden tot een bepaalde lokaliteit. Voor verplaatsingen buiten het geoorloofd gebied zullen dergelijke personen een toelating moeten krijgen van de krijgswetoverheid.

Aangezien al het grondgebied van Turkije onder het krijgswetregime valt, moeten degenen die beschuldigd worden wegens hun politieke opinie en activiteiten, terechtstaan voor de militaire tribunalen die in de belangrijkste steden van Turkije opgericht werden.

De procedure die in de militaire hoven toegepast wordt is het bewijs van de schending van het recht op een eerlijk proces, voorzien door de Europese Conventie voor de Rechten van de Mens. De akten van beschuldiging zijn gebaseerd op bekentenissen die door

PRESIDENT VAN DE REPUBLIEK
Chef van de junta

PRESIDENTIELE RAAD
Gevormd door 4 leden van de Junta

SEKRETARIS-GENERAAL VAN HET PRESIDENTIESCHAP
Een ex-commandant van de NAVO

ADVISEURS VOOR STAATS-AANGELEGENHEDEN EN VOOR INLICHTINGEN
Vooral ex-officieren

UITVOERENDE MACHT

NATIONALE VEILIGHEIDSRaad
Bestaat uit 5 legercommandanten en 4 ministers-voorzitters

VEILIGHEIDSDIENSTEN

STRIJKKRACHTEN
De hoofdcommandant hiervan is de President van de Republiek. Wanneer de krijgswet afgekondigd wordt hebben de commandanten van het leger alle uitvoerende macht

OPPERSTE OORLOGSRaad
Benoemd door en verbonden met de President van de Republiek

RECHTERLIJKE MACHT

GRONDWETGEVEND HOF

RAAD VAN STATE

OPPERSTE PROCUREUR VAN DE REPUBLIEK

OPPERST MILITAIR BESTUURSHOF

MILITAIR HOGERHOF VAN BEROEP

EN GOEVERNEURS

In geval de noodtoestand uitgeroepen wordt, mogen zij handelen zoals de krijgswetcommandanten; zelfs in een normale situatie kunnen zij het gebruik van rechten beperken en afschaffen

STAATSVEILIGHEIDSHOVEN

Gevormd door militaire en burgerlijke rechters. Zij vervangen de militaire tribunaal in geval de krijgswet opgeheven wordt

TOEZIENDE RAAD VAN STATE

Benoemd door de President van de Republiek. Hij kan ieder algemeen bestuur en instelling controleren, evenals de verenigingen en vakbonden

zeten door de President van de Republiek

MINISTERRAAD

Benoemd en voorgezeten, indien nodig, door de President van de Republiek, die iedere minister kan ontslagen

WETGEVENDE MACT

GROTE NATIONALE VERGADERING

Voor 5 jaar, gevormd door 400 afgevaardigden van de 3 partijen die het vertrouwen van de junta genieten, 12 andere partijen die onlangs gevormd werden mogen niet deelnemen aan de parlementsverkiezingen. De partijen van de arbeidersklasse en van het Koerdische volk zijn reeds buiten de wet gesteld

OPPERSTE RAAD VAN RECHTERS EN AANKLAGERS

Al deze instanties worden benoemd door en zijn verbonden met de President van de Republiek

WETENSCHAPPELIJK EN CULTUREEL LEVEN

HOGERE ONDERWIJSRAAD (YOK)

RECTORS VAN DE UNIVERSITEITEN

ATATURK HOGERINSTITUUT VOOR CULTUUR, TAAL EN GESCHIEDENIS

Al deze instanties worden benoemd door en zijn verbonden met de President van de Republiek

foltering verkregen werden. In massa-processen worden de gevangenen niet allen tesamen voor de rechter gebracht, alleen groepen van 10 tot 15 personen zijn toegestaan. In de rechtszaal verlopen er procedures zonder eerst de identiteit van de gedaagde te bewijzen, zonder voorafgaand gerechtelijk onderzoek; in sommige gevallen verschijnen de gedaagden nooit voor het tribunaal. De getuigen zijn geconditioneerd vóór men ze voor het tribunaal brengt; de beschuldigten krijgen geen kans zichzelf te verdedigen. De toegestane tijd voor de verdediging is uiterst kort en soms mag de gedaagde in de rechtszaal zelfs niet spreken.

Door de turkse strafwet te wijzigen heeft de NVR de gevangenisstraffen voor het maken van propaganda en voor organisaties met socialistische of fundamentalistische opinies, verzwart.

Processen en doodstraffen

Eén van de meest treffende aspecten van de driejarige militaire repressie was de overvloed aan eisen voor doodstraf voor de militaire tribunalen. Niettegenstaande het feit dat de Raad van Europa op 28 april 1983 een aanvullende conventie van de Europese Conventie van de Rechten van de Mens goedkeurde, voor de afschaffing van de doodstraf, gaat het Turks regime, dat beweert een Europese democratie te zijn, verder met de terechtstellingen.

In de periode van 3 jaar werden 188 personen ter dood veroordeeld wegens politieke activiteiten en 37 daarvan werden reeds terechtgesteld.

Wat de eisen voor doodstraf aangaat, bereikte het totaal aantal 6.353 op 12 september 1983. De verdeling van de eisen voor doodstraf voor politieke en vakbondsorganisaties is als volgt:

- Revolutionaire Weg (Dev-Yol): 2.458
- Arbeiderspartij van Koerdistan (PKK): 957

- Volksbevrijdingspartij/front van Turkije (THKP/C): 571.
- Revolutionair Links (Dev-Sol): 529
- KP van Turkije/marxistisch-leninistisch: 261
- Revolutionaire KP van Turkije (TDKP): 177
- Koerdische organisatie KAWA: 154
- Bevrijding (Kurtulus): 118
- Confederatie van Progressieve Vakbonden (DISK): 74.
- Unie van Marxistisch-Leninistische Gewapende Propaganda (MLSPB): 57
- Revolutionaire Unie van Kommunisten van Turkije (TIKB): 31
- Revolut. Voorhoede van het Volk (HDO): 31
- Nationale Bevrijding van Koerdistan (KUK): 18
- Stem van de Arbeider (Iscininin Ses): 18
- Koerdische organisaties Rızgari en Ala Rızgari: 13
- Volksbevrijdingsleger van Turkije (THKO): 12
- Koerdische organisatie TEKOSIN: 11
- KP van de Arbeid van Turkije (TKEP): 11
- Reorganisatie van de Kommunistische Partij van Turkije (TKP/TOK): 6
- Revolutionaire Unie van het Volk (DHB): 4
- KP van Turkije/Unie (TKP/B): 2
- Unie van Socialistische Jeugd (SGB): 2
- Revolutionaire Bevrijding (DK): 2
- Vereniging voor de strijd tegen Werkloosheid: 1
- Kern van het Revolutionaire Rode Leger van Turkije (TIKOC): 1

Daarnaast eiste de aanklager op het gezamenlijk proces van de SP van Turks Koerdistan (TKSP) en PKK 37 doodstraffen.

Het totaal aantal doodstraffen dat geëist wordt v voor de leiders en de militanten van links en van Koerdische organisaties bedraagt 5.550, terwijl rechts slechts het gevaar van 803 doodstraffen loopt.

Hoewel de militairen verschillende processen in-

spanden tegen de leiders en activisten van de neo-fascistische Partij van Nationalistische Aktie (MHP), dit om een image van onpartijdigheid te scheppen, werden alle leiders, uitgezonderd Alparslan Türkes en zijn 2 helpers, door de militaire tribunalen vrijgelaten.

Naast de linkse organisaties die hierboven vermeld worden, staan ook nog steeds duizenden progressieve personen terecht voor MTen op beschuldiging lid te zijn van de KP van Turkije (TKP), de Arbeiderspartij van Turkije (TIP), de Socialistische Arbeidspartij van Turkije (TSIP), de Unie van de Arbeid (EB), de Weg van de Partizaan (PY), de Progresieve Jeugdvereniging (IGD), de Arbeidspartij van Koerdistan (KIP), de Vereniging van Patriotische Revolutionaire Jeugd, de Socialistische Vaderland Partij (SVP), de Revolutionaire Jeugd (Dev-Genç), en de Arbeiders- en Landbouwerspartij van Turkije (TIKP).

Wat betreft de partijen die vóór de coup in het Parlement vertegenwoordigd werden, ondernamen de militairen gerechtelijke stappen tegen 203 ex-parlementsleden, 154 daarvan zijn van de Republikeinse Volkspartij (CHP), 2 van de Justitiepartij (AP), 30 van de Partij van Nationaal Heil (MSP), 15 van de Partij voor Nationalistische Aktie (MSP), en 8 ervan zijn onafhankelijk. Demirel en 15 andere politieke leiders van vroeger, die momenteel onder bewaking geplaatst zijn, zonder dat er rechtsprocedures tegen hen ingespannen zijn, maken hiervan deel uit. Ecevit, de leider van de CHP werd reeds een paar maal opgesloten om verklaringen die hij aflegde.

De voorzitter van de MSP, Necmettin Erbakan, werd tot 4 jaar gevangenis veroordeeld en 22 andere leiders van de partij tot gevangenisstraffen die tot 3 jaar gingen.

Volgens de Franse Liga voor de Mensenrechten werden 300 van de 1.600 ontslagen burgemeesters van Turkije door de militairen na de coup gearresteerd. De gevallen van 3 burgemeesters, M. Ahmet Isvan van

Istanbul, M. Mehdi Zana van Diyarbakir en M. Fikri Sönmez van Fatsa werden als voorbeeld genomen omdat ze alle drie in de gevangenis gefolterd werden en hun processen voor Militaire Tribunalen nog steeds verdergaan.

Er werden trouwens ook rechtsprocedures ingespannen tegen vele democratische organisaties zoals de Leraarsvereniging (TOB-DER), de Unie van Architecten en Ingenieurs (TMMOB), de Unie van Landbouwerscoöperatieven (Köy-Koop), het Turks Vredescomité, de Balie-Vereniging van Istanbul, de Vereniging van Staatsbedienden (Tüm-Der), 25 progressistische vakbonden aangesloten bij DISK en zelfs de regeringsgezinde Türk-Is, de Turkse schrijversbond (TYS), de Kamer van Scheikundigen, de Vereniging van Universiteitsprofessoren (TUMOD) en de Kultuurvolkshuizen. De leiders van Töb-Der en Köy-Koop werden reeds tot gevangenisstraffen veroordeeld.

Foltering

Ondanks protesten van de internationale mensenrechtenorganisaties, stopte de militaire junta niet met het folteren van haar politieke tegenstanders in ondervragingscentra en militaire gevangnissen. Zoals ook in de loop van het eerste en het tweede jaar van het regime bereikten ook tijdens de afgelopen twaalf maanden vele aantijgingen over foltering de wereldpers.

Eén van de meest treffende onthullingen kwam van M. Abdullah Bastürk, voorzitter van de Confederatie van Progressieve Vakbonden DISK, tijdens de zitting van 15 december 1982 van het proces van DISK, dat bijgewoond werd door een delegatie van ICFTU. (Zie het *Bulletin* van Info-Türk van december 1982.) In zijn verzoek aan het MT zei Bastürk: "Hoewel we niet veroordeeld werden, en hoewel we geloven dat het onmogelijk is om ons te veroordelen, is men de

doodstraf die men voor ons vraagt langzaam maar concreet aan het uitvoeren”.

Tijdens deze laatste drie jaar werden 204 politieke gevangenen doodgefolterd tijdens de ondervraging.

Alle pogingen van internationale mensenrechtenorganisaties om de turkse militaire gevangenen te bezoeken en gevangenen te interviewen werden door de junta kategoriek geweigerd onder het voorwendsel dat deze gevangenen zelfs niet toegankelijk zijn voor turkse waarnemers en reporters.

Omdat het onmogelijk is om van zich te laten horen via de normale weg, gingen 2.500 gevangenen op 4 juli 1983 in de gevangenen van Istanbul in hongerstaking. Dit verzet breidde zich uit tot andere steden en het totaal aantal politieke gevangenen die in hongerstaking gingen, op verschillende ogenblikken en voor verschillende tijdsduur, liep op tot 6.000. Zij vragen vooral het afschaffen van het gevangenisuniform, en het stopzetten van foltering, verdrukking, alle vormen van verbodsbepalingen, de onderdrukking en het systeem van individuele cellen.

In hun oproep tot de wereldopinie maakten de hongerstakers tevens het overlijden bekend van Hakan Mermeroluk, Serif Akkaya en Hakkı Hocaoglu, door foltering of door slechte behandeling in de militaire gevangenen.

Censuur op de pers

De Turkse pers werd gecensureerd in het begin van het militair bewind. Naast alle kranten en bladen die vóór de coup verboden werden, kregen 3 dagbladen, *Demokrat*, *Aydinlik* en *Hergün* definitief verbod om te verschijnen op 12 september 1980. Sedertdien kregen vele nieuwsbladen en periodieken tijdelijk publicatie-verbod. Hier volgen de bladen die het laatste jaar tijdelijk verboden werden: *Milliyet*, *Tercüman*,

Günes, Hürriyet, Cumhuriyet, Günaydin (het betreft hier de meest invloedrijke dagbladen van het land), Milli Gazete, Nokta, Gemli Körfezi, Azizye Postası, Hürsöz, Maya, Yeni Nesil, Türkiye, Isparta en Yankı.

Naast de officiële censuur werden alle kranten verplicht zelfcensuur toe te passen om verder publicatieteverbod te vermijden.

Volgens het dagblad *Cumhuriyet* vervolgden de militairen sinds de militaire coup tot 31 maart 81, 98 journalisten en 83 van hen staan nog terecht voor militaire tribunalen of zitten hun gevangenisstraf uit.

18 eminente schrijvers en dichters van het land, staan terecht voor een militair tribunaal omdat ze “de Turkse Schrijversbond TYS, omvormden tot een clandestiene organisatie”.

De Turkse Radio en TV-Maatschappij TRT werd reeds onder de controle van de generaals geplaatst. In de 3 jaar werden meer dan 100 programmakers ontslagen of overgeplaatst naar ambten die met hun beroep niets te maken hadden.

Het publiceren van een nieuw dagblad is afhankelijk van de voorafgaande toestemming van de plaatselijke commandant van de krijgswet.

Alle linksgerichte boeken zijn sinds de coup van de planken verdwenen, en ze zullen er waarschijnlijk niet terugkeren al wordt de krijgswet opgeheven.

De boekenjacht-campagne van de krijgswetoverheid breidde zich zelfs uit tot de schoolboeken. Tevens publiceerde de regering geregeld lijsten van publicaties die in het buitenland gedrukt worden en die Turkije niet binnenmogen.

Een nieuwe wet voor de aanpassing van de wet op de pers wordt besproken in de Raadgevende Vergadering. Als deze aangenomen wordt zullen de gevangenisstraffen voor persovertredingen nog zwaarder zijn dan voorheen, de procureur zal de bevoegdheid hebben om het even welke publicatie en om het drukmateriaal van de eigenaar in beslag te nemen.

Niet alleen de pers maar ook media zoals film, video en muziekcassetten zijn onderworpen aan de strakke censuur. O.a. de geprezen film *Gandhi* werd door de militairen verboden. Een regeringsdecreet bepaalt tevens dat individu's of maatschappijen die in Turkije willen filmen, hiervoor toelating moeten krijgen van de Staat.

De regering stelde ook een nieuwe wet op die de staatscontrole op de filmindustrie verzwaart. De wet voorziet in een voorafgaande toelating van de overheid om een film te mogen draaien.

Aanval op de universiteiten

De moeilijkheden op de Turkse universiteiten begonnen met de adoptie van de controverserige wet die de oprichting bepaalt van een 25-ledige Hogere Onderwijsraad (YOK), die het centrale bestuur vormt van de 27 universiteiten van Turkije, hun 6.723 profs, hun 12.000 assistenten en onderrichters en een studentenpubliek dat op 350.000 geschat wordt.

Volgens deze wet werden de leden van YOK, evenals de rectors, benoemd door de chef van de junta. Met de adoptie van de nieuwe grondwet werden de universiteiten verdere beperkingen opgelegd.

Op 10 november 1982 begon YOK alle profs en assistenten die als "onaanvaardbaar" beschouwd worden, te liquideren. Tegen het eind van 1982 ontsloeg YOK 450 universiteitsleden.

Bovendien gaven de krijgswetcommandanten, gebruikmakend van hun bevoegdheid, opdracht voor het ontslag van nog 101 professoren.

Op 21 augustus 1982 maakte men trouwens nieuwe disciplinaire maatregelen bekend en verplichtte men de universiteitsleden en studenten de richtlijnen van YOK betreffende kleding en uiterlijk voorkomen te respekteren. Alle gebaarde profs konden kiezen: baard af of job kwijt.

Verdrukking van de nationaliteiten

De verdrukking van de Koerden van Turkije, die reeds bestaat sinds het uitroepen van de Republiek, nam na de coup enorme afmetingen aan. 2/3 van de effectieve strijdkrachten zijn in Koerdistan gelegerd.

Gebruikmakend van vliegtuigen, helikopters en pantserwagens voeren de commando-eenheden raids uit op Koerdische steden onder het voorwendsel "wapens te zoeken". Na de bevolking geslagen en beledigd te hebben arresteren ze degenen die zich inzetten voor een politieke of democratische beweging die het respect eist voor de fundamentele rechten en vrijheden van de Koerden.

Volgens de Internationale Liga van de Mensenrechten werden er sinds de machtsovername 81.634 Koerden gearresteerd. Meer dan 1000 Koerdische militanten worden bedreigd door de doodstraf.

De muren van de gevangenissen waar Koerden opgesloten zitten staan vol zinnen zoals *"Een Turk is de hele wereld waard"* en *"Gelukkig zij die zeggen Ik ben Turk!"*

De Koerdische gevangenen die vernederingen en onmenselijke behandelingen moeten doorstaan worden in de militaire gevangenissen gefolterd. Amnesty International maakte verschillende gevallen bekend van personen die doodgefolterd werden. Op 14 september 1983 meldde AI het overlijden van 2 gevangenen in de militaire gevangenis van Diyarbakir.

Versterking van de monopolies

De draconische maatregelen opgelegd door het Internationaal Monetair Fonds werden toegepast op een voor het milieu van internationale geldmensen bevredigende manier, maar hun toepassing in de loop van de laatste drie jaar had alleen maar de versterking van

een handvol monopolies tot gevolg, en dit ten koste van de arbeidersmassa en de zwakke lagen van de bourgeoisie.

Met de vrijlating van de intresten in 1981 kwamen de makelaars overal te voorschijn om spaargelden aan te trekken. Zij spiegelde intresten van 60 percent voor rekeningen op termijn voor, terwijl de inflatie officieel rond de 30 percent schommelde. Om die hoge intresten te dekken stonden deze makelaars kredieten aan 70 en 80 percent intrest toe aan ondernemingen in moeilijkheden.

Deze te gekke intrestpercentages hadden het bankroet van honderden makelaars, die niet in staat waren terugbetalingen te doen, tot gevolg. Verscheidene van hen, en de meest beruchtste, werden gearresteerd; de kleine banken verloren hun geloofwaardigheid.

Een nieuw besluit dat op 14 september 1982 gepubliceerd werd, herorganiseerde het banksysteem zó dat alleen de machtigste banken zich op dit terrein mochten begeven. Het dagblad *Hürriyet* schreef op 5 januari 1983 dat in Turkije de helft van het spaargeld, wat een totaal van 2.100 miljard Turkse Lire (ongeveer 10 miljard dollar) is, vastzit bij de twee grootste banken van Turkije, Ziraat Bankası en Is Bankası.

Men neemt hetzelfde proces waar bij de industriële en commerciële ondernemingen. Terwijl er in 1980 9.216 ondernemingen waren, daalde dit cijfer in 1983 tot 7.325 wegens bankroeten en liquidaties. Het aantal naamloze vennootschappen daarentegen steeg van 2.406 in 1980 naar 3.903 in 1982. Een ander revealing fenomeen van de liquidatie van kleine ondernemingen was het aantal geweigerde wissels, de totale waarde ervan overschrijdt de 61 miljard TL in 1980 en de 217 miljard TL in 1982.

Ondanks alle faciliteiten die de exportondernemers toegestaan werden, ziet men dat alleen al in 1982, 300 export-firma's failliet gingen.

Met de liquidaties van de kleine ondernemingen zijn de grote maatschappijen in drie jaar tijd de alleenheersers op de markt geworden en hun winsten zijn adembenemend.

Volgens het dagblad Günes van 25 augustus 1983 wordt de produktie en de verdeling van de 950 basisprodukten in Turkije gecontroleerd door 185 monopolies.

In 1982 verhoogden de 500 belangrijkste firma's van Turkije hun winst met 37 percent vergeleken met het jaar ervoor.

Uit informatie die op 3 september 1983 gepubliceerd werd door het dagblad Cumhuriyet blijkt trouwens dat de netto-winst van de ondernemingen per tewerkgestelde arbeider, die gemiddeld 183.632 TL bedroeg in 1979, in 1982 de 687.000 TL overschreden heeft.

Wat betreft het vreemd kapitaal heeft men volgens de Staatsorganisatie voor Planning (DPT) sinds de coup van 12 september 1980, een inkomen aan buitenlands kapitaal van 601 miljoen \$ genoteerd, tegenover 228 miljoen \$ gedurende de 26 jaar die deze coup voorafgingen. Volgens Hürriyet van 22 september 1983 worden 17 van de 50 belangrijkste privé-ondernemingen gecontroleerd door het vreemd kapitaal. Eén derde van de buitenlandse investeringen gaan uit van duitse firma's.

Het militair-industrieel complex

Zoals reeds gezegd werd in het eerste deel van deze studie, maakt het turks leger deel uit van een militair-industrieel complex waarvoor 1981-1982 "gouden jaren" waren.

Eerst is OYAK (Onderling Hulpfonds voor de Strijdkrachten), dat samenwerkt met buitenlandse maatschappijen, in korte tijd een gigantische holding

geworden... Het actief van het fonds bedroeg in 1982 8,6 miljard TL, wat in 1980 slechts 4,6 miljard TL was.

Buiten OYAK bestaat het complex nog uit drie andere stichtingen die gezamenlijk opgericht werden door de militaire en de burgerlijke sektor, met het doel giften van het publiek aan te trekken en die aan te wenden voor de wapenindustrie.

De voornaamste hiervan is de Stichting voor de Versterking van de Luchtmacht (HKGV). De activa van deze stichting bedroegen 33,5 miljard TL eind 1982, terwijl dit 2 miljard TL was in 1980. HKGV bezit 45 pc van de "Turkse Maatschappij voor Luchtindustrie" (TUSAS), opgericht om de luchtmacht te moderniseren en militaire vliegtuigen te bouwen.

De turkse luchtindustrie zal met 170 plaatselijke firma's samenwerken voor de produktie van verschillende onderdelen. De HKGV overweegt tevens de produktie van fotografische film en papier dat bij verkenningsvluchten gebruikt wordt.

Na lange maanden van onderhandelen hebben de turkse militairen uiteindelijk het gevechtsvliegtuig F-16 C-D, gebouwd door de Amerikaanse firma Northrop gekozen om hun luchtmacht te moderniseren met 160 vliegtuigen van dit type, en dit voor de volgende tien jaar. Deze modernisering zal Turkije 4 á 5 miljard dollar kosten. Rond de helft van 1985 en het begin van 1987 zullen de eerste F-16 C-D toestellen gedeeltelijk geassembleerd zijn in de fabrieken van TUSAS.

De Stichting voor de Versterking van de Landmacht (KKGV) kwam pas later, maar ze ontwikkelde zich heel snel. Op het congres van deze stichting werd bekendgemaakt dat in 1982, de activa 6,7 miljard TL bedroegen, terwijl dit slechts 400 miljoen TL was in 1980. Dit betekent dat, dankzij de militaire interventie, de giften aan KKGV met zeventien vermenigvuldigd werden. Generaal Ersin verklaarde dat in 2 jaar tijd, 5,5 miljoen personen schenkingen deden. Vooral in de turkse migratie in Europa werden door de turk-

se diplomatieke kringen schenking-campagnes gehouden. Alleen al in West-Duitsland, België en Nederland haalden de turkse consulaten 2 miljoen DM aan giften binnen. De KKGV stichtte ASELSAN, voor het produceren van elektronisch materiaal en uitrusting voor tele-communicatie, en ASPILSAN, voor de productie van batterijen voor militaire uitrusting. ASELSAN zal in staat zijn om wisselstukken te vervaardigen voor de F-16 en F/A-18 toestellen. In april 1982 sloot deze firma tevens een overeenkomst met de Amerikaanse maatschappij Aydın, voor het vervaardigen van elektronische apparaten van gevorderde technologie.

De aktiva van de Stichting voor de Versterking van de Zeemacht (DKGV) bereikten in 1982 2,9 miljard TL. Zij investeerde de schenkingen van het volk in het bouwen van schepen voor de vloot. Twee topers die gebouwd werden dankzij giften van uitgeweken turkse arbeiders die nu in Duitsland wonen, werden Gurbet-I en Gurbet-II (Exiel-I en Exiel-II) genoemd. Onlangs bouwde DKGV een onderzeeër in zijn scheepsbouwwerven. De stichting bezit tevens 15 percent van de aandelen van NETAS, een maatschappij die materiaal voor tele-communicatie vervaardigt.

In het projekt om de turkse oorlogsindustrie op te bouwen zijn de voornaamste buitenlandse bondgenoten de Verenigde Staten en West-Duitsland.

Ekonomische recessie

Terwijl het militair-industrieel complex versterkt werd dankzij de draconische maatregelen die de junta trof en dankzij de genadeloze uitbuiting van de arbeiders, is de algemene economische toestand van het land, in plaats van verbeterd, nog steeds in een impasse, dit terwijl het derde jaar van het militair regime achter de rug is.

Ondanks de bevestigingen van de propaganda, volgens dewelke de maatregelen de inflatie zou gestopt hebben, en het buitenlands deficiet teruggelopen zou zijn, tonen statistieken een omgekeerde tendens aan.

Het is waar dat dankzij de aanmoedigingsmaatregelen, de export van Turkije eind 1982 steeg tot 5,74 miljard dollar, terwijl dat dit in 1980 slechts 2,91 miljard dollar was. Nochtans moeten we hier opmerken dat deze stijging gedeeltelijk te wijten is aan de regularisering van de export, die vroeger in het zwart gebeurde. De geldtransfers van immigranten bedroegen in 1980 2,07 miljard dollar, eind 1981 was dat slechts 2,17 miljard dollar. Terwijl het buitenlands deficiet van 2,93 miljard dollar in 1980, daalde tot 457 miljoen dollar in 1982, nam het buitenlands deficiet opnieuw toe tijdens de eerste zeven maanden van 1983: 798 miljoen dollar voor de eerste zeven maanden van 1982, terwijl dat voor de corresponderende periode van 1983 reeds 1,2 miljard dollar was.

Ook zal Turkije, wegens de kredieten die de laatste drie jaar toegestaan werden door internationale financiële organismen, tot het jaar 2022 een buitenlandse schuld van 21,51 miljard dollar moeten terugbetalen. In 1984 moet er 2 miljard \$ terugbetaald worden, in 1985 2,25 miljard \$, in 1986 2,2 miljard dollar enzovoort.

Er moet tevens rekening gehouden worden met de 4 á 5 miljard dollar die over een periode van tien jaar te betalen zijn voor de aankoop van de F-16 vliegtuigen.

Ondanks al die beweringen over het gezond maken van het land, is dit land dus verplicht in de toekomst een deficiet van 4 á 5 miljard \$ per jaar te dekken.

Wat betreft de interne economische situatie had het dalen van de koopkracht van de arbeiders tot gevolg dat de turkse industrie een recessie zonder precedent kent.

Het is een feit dat het aandeel van arbeiders en bedienden in het nationaal inkomen daalde van 32,5 percent in 1972 tot 16,2 percent in 1982. Bijgevolg:

- slaagde 2/3 van de ondernemingen er niet in hun produktie op te voeren;
- daalde het gemiddeld percentage van het gebruik van capaciteiten in de industrie tot 59 percent.

Onderdrukking van de arbeiders

Deze situatie veroorzaakt een toenemende werkloosheid. Het officieel aantal werklozen ging naar omhoog, van 2.366.000 in 1979 naar 3.324.000 in 1982. Anders gezegd, de 14 percent werkloosheid van vóór de coup is gestegen tot 18 á 19 percent.

Niet alleen de toenemende werkloosheid, maar tevens het verlies aan koopkracht, en de staatsterreur veranderden het dagelijks leven van de arbeiders in een echte hel.

De Confederatie van Progressieve Vakbonden (DISK) werd verboden en de 85 ambtenaren ervan staan nog steeds terecht voor een militair hof in Istanbul. Voorzitter Bastürk en zijn 74 kameraden lopen het gevaar ter dood veroordeeld te worden.

Hierbij komt dat na de coup meer dan 2000 vakbondsbeambten en militanten gearresteerd werden, de meesten van hen staan nog steeds terecht in de processen tegen 25 vakbonden die aangesloten waren bij DISK.

Wat Türk-Is, de Confederatie van Turkse Vakbonden betreft, deze werd, als beloning voor zijn medewerking met het regime, niet verboden. De sekretaris-generaal ervan, Sadik Side, maakte deel uit van de militaire regering en behield zijn zetel ondanks hevige protesten van internationale vakbondsorganisaties. Alhoewel de aansluiting van Türk-Is bij IVVV door deze laatste opgeschort werd in 1981, werd deze

maatregel dit jaar opgeheven omdat Side niet langer zijn functie uitoefende. Desondanks verklaarde Side herhaaldelijk dat hij zijn functie opnieuw zal opnemen na de parlamentsverkiezingen.

Nadat de nieuwe grondwet aangenomen werd be-toonden de leiders van Türk-Is hun onderwerping aan de diktatuur door Generaal Evren een gouden plaat aan te bieden als dankbetuiging.

Drie jaar lang ging Türk-Is door met het innen van bijdragen van zijn leden, dit zonder zich enige moeite te geven om de belangen van de arbeiders te verdedigen. Alle eigendommen van DISK en zijn aangesloten bonden werden in beslag genomen door de Staat en de bijdragen van de leden werden ingezameld door de curatoren die aangeduid werden.

Aangezien het recht van collectieve onderhandeling en staking afgeschaft werd, wordt het percentage van de loonsstijgingen bepaald door de Hoge Scheidsrechterlijke Raad. Deze Raad, handelend op advies van het IMF om de lonen te bevriezen, stond slechts belachelijke loonsverhogingen toe. Terwijl de inflatie over de laatste 3 jaar 100 percent bedroeg, blijft de totale loonsverhoging voor diezelfde periode op 50 percent. Dat maakt dat de koopkracht van de arbeiders met de helft daalde sinds de dag van de coup.

Terwijl een familie van 4 personen voor zijn noodzakelijke uitgaven 95.000 TL per maand nodig heeft (zowat 1000 DM), is het minimumloon 10.000 TL (ongeveer 100 DM) en het huidig gemiddeld loon is 20.000 TL (ongeveer 200 DM).

Aangezien er geen hoop is dat er een einde komt aan de recessie en de werkloosheid, nam de junta, om het beperken van de loonsverhoging permanent te maken, een reeks sociale wetten aan.

Zoals benadrukt door IVVV maakt de nieuwe wetgeving op vakbonden en collectieve onderhandelingen, het uitoefenen van syndikalisme letterlijk onmogelijk. De nieuwe beperkingen werden toegevoegd

aan deze die reeds in de nieuwe grondwet stonden, het kumulatief effect heeft tot doel de vakbonden onderdanig te maken en ze om te vormen tot instrumenten van regering en werkgevers.

De Turkse werkgevers zijn zo ingenomen met de nieuwe wetten dat de voorzitter van de Confederatie van Werkgeversvakbonden, Halit Narin, zei: *“Wij weenden 20 jaar lang terwijl de vakbonden lachtten... Nu is het hun beurt!”*

Staatsterreur in het buitenland

Sedert de militaire staatsgreep werden 1.242 burgers aangemaand naar Turkije terug te keren en zich over te geven. Ze worden ervan beschuldigd in het buitenland activiteiten te voeren tegen de turkse staat. 78 van hen die weigerden terug te keren werd het turks staatsburgerschap afgenomen, 15 werden er gevangen genomen toen ze de grens overstaken en 29 personen gaven zich over. De procedures tegen 113 personen werden stopgezet omdat hun “onschuld” later bewezen werd.

Onder hen die hun nationaliteit verloren zijn o.a. de prijswinnende cineast Yılmaz Güney, de bekende Turkse zangeres Melike Demirag, Sanar Yurdatapan, Cem Karaca en 2 uitgevers van Info-Türk, Dogan Ozgüden en Inci Tugsavul.

Volgens een wijziging van de wet op het staatsburgerschap worden de bezittingen van degenen die hun nationaliteit verloren, geconfisceerd door de staat.

De turkse staat vroeg reeds de uitlevering van 246 turkse burgers, op grond dat zij schuldig zouden zijn aan politiek geweld. 36 van hen werden reeds uitgeleverd door verschillende Europese landen.

Eén van de personen die met uitlevering bedreigd werden was Cemal Kemal Altun, die op 30 augustus 1983 in Berlijn zelfmoord pleegde.

Nieuwe terreurinstellingen

De junta vindt 3 jaar terreur en intimidatie, en een nieuwe staatsstructuur, gebaseerd op een despotisch presidentieel systeem, nog niet voldoende.

Korte tijd voor de parlementsverkiezingen nam de NVR, als wetgevende macht, een hele reeks wetten aan die voorzien in de oprichting van repressie-instellingen, dit ter vervanging van de krijgswetcommandanten en -tribunalen.

Opperste goeverneurs: Het grondgebied van de turkse staat zal in 9 verdeeld worden, ieder deel zal bestuurd worden door een opperste goeverneur die onmiddellijk in verbinding staat met de President van de Republiek. De goeverneurs van de 67 provincies van Turkije zullen onder hun bevoegdheid vallen. De goeverneurs en de opperste goeverneurs zullen buitengewone macht krijgen.

Noodtoestand: Wanneer de President van de Republiek het nodig acht kan hij de noodtoestand uitroepen in een bepaald gebied of in heel het land. In noodtoestand mogen de opperste goeverneurs en de goeverneurs handelen zoals de krijgswetcommandanten: ze mogen de activiteiten van verenigingen en vakbonden opschorten, periodieken en dagbladen verbieden, alle communicatiemiddelen controleren, opdracht geven om zonder verwittiging op een verdachte te schieten, dwangarbeid opleggen en bezittingen in beslag nemen.

Staatsveiligheidshoven: Ze zullen gevormd worden door burgerlijke rechters en ze zullen de krijgswethoden vervangen om misdaden tegen de staat en zijn interne en externe veiligheid te behandelen. Deze hoven, die opgericht zullen worden in de 8 grootste steden van Turkije, zullen tevens zaken behandelen met betrekking tot organisaties en propaganda die tot doel hebben de belangen van de arbeidersklasse en van de Koerden te verdedigen.

Verenigingen en vergaderingen: We bespraken reeds de beperkingen van de nieuwe wetgeving op de vakbondsrechten en de persvrijheid. Volgens twee nieuwe wetten komen alle verenigingen, beroepsverenigingen en balieverenigingen onder strikte controle van de staat. Zij mogen geen politieke verklaringen afleggen of deelnemen aan een activiteit die als politiek aanzien wordt. De Toeziende Raad van State heeft de bevoegdheid om op ieder ogenblik de boeken van de verenigingen, evenals van de vakbonden te controleren.

Volgens een andere wet hebben de gouverneurs de macht om het even welke vergadering of samenkomst te verbieden en de aanklagers kunnen de verantwoordelijken vervolgen, ze kunnen voor hen drie jaar gevangenis eisen.

Met de nieuwe staatsstructuur en de buitengewone bevoegdheden van de President van de Republiek zal de nieuwe periode van "parlementaire democratie" slechts een karikatuur van het democratisch systeem, zoals dit gedefinieerd wordt door de Europese Conventie van de Rechten van de Mens, zijn.

Internationale Relaties

Op internationaal gebied voerde de militaire junta een politiek in het voordeel van de Amerikaanse belangen in het Midden-Oosten. Een maand na de coup bekrachtigde de Nationale Veiligheidsraad het militair samenwerkingsakkoord met de Verenigde Staten.

De Turkse en de Amerikaanse autoriteiten bereikten in december 1981 een akkoord voor de oprichting van een "Gezamenlijke Verdedigingsraad", die de gezamenlijke militaire noden moest definiëren en die bovendien belast was met het bepalen van de Amerikaanse bijdrage voor het oprichten van een Turkse oorlogsindustrie. De onderhandelingen voor de aankoop van 160 F-16 jachtvliegtuigen hebben hun doel reeds bereikt.

De militaire junta preciseerde tevens dat de vluchten van Amerikaanse spionagevliegtuigen en van AWACS, met vertrek uit Turkse luchtbases, toegelaten zouden zijn.

Op 29 november 1982 tekenden de twee landen in Brussel een nieuw verdrag dat de bouw van nieuwe, en de modernisering van de bestaande vliegvelden in Turkije voorziet, evenals het recht om militair materiaal op Turks grondgebied te stockeren. Met de ondertekening van dit verdrag krijgt het probleem van de Turkse hulp aan de "Rapid Deployment Forces" een nieuwe dimensie. Onmiddellijk na het afsluiten van het akkoord werd bekendgemaakt dat de Verenigde Staten een nieuwe militaire commandopost voor het Midden-Oosten oprichtten, om de Amerikaanse belangen in de Golf en in de Indische Oceaan te verdedigen. In 1982 en 1983 namen de Amerikaanse Rapid Deployment Forces reeds deel aan de NAVO-manoeuvres in Turkije.

In ruil voor deze faciliteiten verhoogden de Verenigde Staten hun militaire en economische "hulp" aan Turkije: 547 miljoen dollar in 1981, en 703 miljoen dollar in 1982.

De drie laatste jaren kwamen de Verenigde Staten geregeld tussenbeide in de interne aangelegenheden van Turkije. Juist vóór het referendum over de nieuwe grondwet, bracht de chef van de CIA, William Casey, een 36-uren bezoek aan Turkije, en voerde hij geheime besprekingen met de Turkse overheid.

Rond dezelfde tijd kwam ook M. Morris Palladino, directeur-generaal van AAFLI, dit is het Instituut voor Syndikale Vorming, dat gefinancierd wordt door de CIA, in Turkije aan om gesprekken te voeren met de leiders van Türk-Is, de regeringsgezinde vakbondscentrale. Men maakte bekend dat AAFLI 20 miljoen TL beschikbaar stelde voor de financiering van het instructie-complex van Türk-Is.

Ondanks de nauwe relaties met de Verenigde Sta-

ten toonden de socialistische landen een zeker begrip voor de militaire junta.

Tijdens de debatten over de mensenrechten op de conferentie van Madrid, toen de Amerikaanse delegatie het pools regime aanviel, onthielden de vertegenwoordigers van de socialistische landen zich om Turkije aan te halen als voorbeeld van een militair regime in de westerse wereld.

Van 25 tot 28 februari 1982 legde Generaal Evren, op uitnodiging van Todor Jivkov, een officieel bezoek aan Bulgarije af, en werd hij gedecoreerd met de "Ster van de Grote Balkan". Nadien werd Generaal Evren ontvangen in Roemenië, in Joegoslavië en in de Volksrepubliek China.

Wat zijn relaties met de andere buurlanden aangaat, bleef de militaire junta steeds de spanning tussen Griekenland en Turkije, in verband met de Egeïsche Zee en met Cyprus, uitbuiten. Vooral de politiek van de regering Papandreou ten opzichte van de NAVO werd door de regering en door de Turkse pers steeds aangeklaagd als een subversieve houding binnen de Atlantische alliantie.

De resolutie van de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties van 13 mei 1983, die de terugtrekking bepaalt van alle bezettingstroepen uit Cyprus, werd door de Turkse regering onmiddellijk gehekelde. In het kader van de kolonisering van de bezette sektor van de stad zette de junta het licht op groen voor de invoering van de Turkse Lira in de Turkse "gefedereerde staat" (de sektor die sinds 1974 bezet wordt door het Turks leger) en zij spoorde M. Denktas, de vroegere samenwerker van het Britse kolonialisme en de huidige chef van die zogeheten "gefedereerde staat" aan bekend te maken dat de onafhankelijkheid van die "staat" weldra unilateraal uitgeroepen zou worden.

Aangemoedigd door de steun van de Verenigde Staten nam de junta het op zich om de rol te spelen van gendarme in het Midden-Oosten. Onder het voor-

wendsel een zuiveringsoperatie tegen Koerdische guerrilla's uit te voeren, drong het turkse leger op 26 mei 1983 binnen op iraaks grondgebied. Verschillende waarnemers in Turkije denken dat door tot deze actie over te gaan, het turks militair regime de eerste stap gezet heeft voor de realisering van een oude droom die diskreet gekoesterd werd: het noorden van Irak, de "Vilayat Mossoul", die rijk is aan petroleum, te recupereren.

Dat belet niet dat Turkije de laatste drie jaar zijn commerciële en economische relatie met het Midden-Oosten en Afrika uitbreidde. Hoewel het aandeel van de EEG-landen in de buitenlandse handel van Turkije het grootste was vóór de coup, werden deze landen daarna ingehaald door de muzulmaanse landen. Eigenaardig is het feit dat de twee belangrijkste handelspartners van Turkije, Irak en Iran zijn; Turkije zou zagezegd "bemiddelen" tussen deze twee landen.

Ook zijn tientallen turkse maatschappijen bouwwerken aan het uitvoeren in de landen van het Midden-Oosten en in Lybië. De kontrakten hiervoor bedragen 14 miljard dollar.

Het militair regime en Europa

Ondanks de kritiek van europese parlementsleden en ondanks bepaalde resoluties van de Raad van Europa en het Europees Parlement, constateert men over het algemeen dat de europese regeringen hun goede relaties met het regime van Ankara bleven onderhouden. Alleen de franse, nederlandse, zweedse, noorse en deense regering legden een klacht neer bij de Europese Commissie voor de Rechten van de Mens, tegen de schending van de mensenrechten in Turkije, en stopten of verminderden hun bijdrage aan de "hulp aan Turkije" in het kader van OESO. Daar-teenover staat dat de duitse, britse, belgische en ital-

iaanse regering steeds economische en militaire hulp bleef toezeggen, en deze regeringen voorkwamen dat er druk uitgeoefend werd op het turks regime, ten-einde het respect voor de mensenrechten af te dwingen.

Onder druk van het Europees Parlement, de Raad van Europa en europese vakverbonden betuigde de Europese Commissie op 4 november 1981 zijn spijt over de schending van de mensenrechten in Turkije, en besloot zij de uitvoering van het vierde financieel protocol tussen Turkije en de EEG uit te stellen tot het democratisch regime hersteld is.

Enkele dagen voor de "parlementsverkiezingen" veroordeelden de europese parlementsleden nogmaals het turks militair regime en verwierpen zij reeds op voorhand de resultaten van de verkiezingen.

Eerst en vooral oordeelde de parlementaire vergadering van de Raad van Europa, in een resolutie van 30 september 1983, dat het parlement dat uit de verkiezingen zal ontstaan, geen "democratisch gekozen vertegenwoordiger van het turkse volk" zal zijn, en dat het daarom "niet echt een delegatie zal kunnen samenstellen om deel te nemen aan de parlementaire vergadering van de Raad van Europa."

Daarna nam het Europees Parlement, op 13 oktober 1983, het verder toepassen van foltering, de betwistbare politieke arrestaties en de druk die uitgeoefend wordt op de pers aanklagend, een resolutie aan waarin vooral betreurt wordt "dat de regels die de verkiezingen van 6 november zullen beheersen, deze zullen beletten een werkelijke uitdrukking van democratie te zijn."

Wat belangrijk is voor het onderdrukte volk van Turkije, is de solidariteit van vertegenwoordigers die rechtstreeks verkozen werden door het europese volk.

Dit standpunt zal een uiterst belangrijke steun zijn in de strijd van het turkse volk tegen de diktatuur van Evren en voor het herinvoeren van een echte democratie in het zuidoosten van Europa.

TURKIJE IN CIJFERS(*)

Oppervlakte: 779.452 km² (Anatolië gelegen in Azië: 755.688 km² – Tracië gelegen in Europa: 23.746 km²)

Grenzen: Met USSR: 610 km, Syrië: 877 km, Iran: 454 km, Irak: 331 km, Bulgarije: 269 km, Griekenland: 212 km.

Internationaal lidmaatschap: UNO, Raad van Europa, NAVO; geassocieerd lid van de EEG sinds 1963.

	1980	1983
BEVOLKING	44.921.000	47.763.000
Plattelandsbevolking	55,8 p c	
Stedelijke bevolking	44,2 p c	
Gemiddelde levensduur	57 jaar	
Jaarlijks geboortecijfer	3,72 p c	
Jaarlijks sterftcijfer	1,08 p c	
Groeipercentage	2.64 p c	
Kindersterfte	12,3 p c	
 BEROEPSBEVOLKING		
PER LEEFTIJD (15-64 jaar)	17.182.000	18.493.000
Aktief	14.531.000	14.927.000
Volledig werkloos	2.651.000	3.566.000
Werkloosheidspercentage	15,43 p c	19,27 p c
 VERDELING VAN DE AKTIEVE		
BEVOLKING PER SEKTOR		
Landbouw	60,4 p c	
Industrie	12,8 p c	
Bouw	3,8 p c	
Handel	4,9 p c	
Transport	3,4 p c	
Diensten	13,6 p c	

	<u>1980</u>	<u>1983</u>
VERDELING VAN DE AKTIEVE BEVOLKING PER STATUUT		
Familiale arbeid	45,2 p c	
Loontrekkenden en bedienden	27,7 p c	
Zelfstandigen	25,6 p c	
Werkgevers	0,8 p c	
Onbekend	0,7 p c	
GENIETEN SOCIALE VERZEKERING		
	4.624.000 (31 p c.)	
MINIMUMLOON, PER MAAND		
	66\$	40\$
GEMIDDELD MAANDLOON		
	141\$	91\$
PRIJSINDEX (100 in 1968)		
	1.832	3.923
BRUTO NATIONAAL PRODUKT		
	49.682.626.000\$	41.744.862.000\$
BNP PER INWONER 31TANT		
	1.106\$	874\$
BETALINGSBALANSIENS		
	<u>1980</u>	<u>1982</u>
Import	7.667.300.000\$	8.374.000.000\$
Export	2.910.100.000\$	5.746.000.000\$
Zendingen van migranten	2.071.000.000\$	2.171.000.000\$
Deficiet	2.686.000.000\$	925.000.000\$

*) Volgens officiële gegevens

ANDERE PUBLIKATIES VAN INFO-TÜRK

Bulletin Info-Türk (Jaarabonnement)	500 F
Eén Jaar Fascistische Dictatuur in Turkije (1981)	600 F
2de Jaar Fascistische Dictatuur in Turkije (1982)	600 F
3de Jaar Fascistische Dictatuur in Turkije (1983)	600 F
Verzameling Bulletin Info-Türk (1979-1980).	2000 F
Appel des anciens dirigeants politiques.	60 F
La nouvelle constitution de Turquie (1982).	300 F
US Interests in Turkey (1982).	100 F
On the Mission of the Council of Europe (1982)	60 F
La liberté de Pensée à la militaire (1982).	80 F
Immigration turque et mass média (1983).	100 F
Chansons et poèmes (français/turc) (1976)	60 F
Album des Affiches de Résistance (1974)	160 F
File on Turkey - Democratic Resistance (1972).	1000 F
Turkey on Turture - Democratic Resistance (1973)	300 F

